

783

ΚΑΤΡΑΜΗ

Η ΠΑΤΡΙΟΣ ΨΩΝΗ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

Α1.Σ2.Ψ2.0024

Η
ΠΑΤΡΙΟΣ ΦΩΝΗ

723-

ΕΙΤΕ

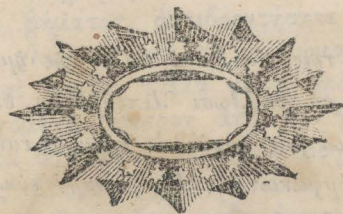
ΟΛΙΓΑ ΤΙΝΑ

Πρὸς τοὺς μέλλοντας ἀντιπροσωπεύσαι τὸ

ΠΑΝΙΟΝΙΟΝ.

ΥΠΟ

Ν. ΚΑΤΡΑΜΗ ΙΕΡΕΩΣ.

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Ο ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Κωστακτινον Ροσσολιρον.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ 1850.

Αἱ σπουδαῖαι καὶ Μας κατεπίγρουσαι ὑποσχέσεις, τὰς ὁποίας εἶδον κατακεχωρημένας εἰς τὰς τῶν ἑκλεξιῶν, ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ Παρισιῶν, Πολιτικῆς Ὁμολογίας, προπάρτων δὲ τὸ περὶ ἐκπαιδευτικῆς Κλήρου καὶ καθιερώσεως τῆς ἡμετέρας Γλώσσης ἀρτικείμενον, ἀνεξωπύρηνσε καὶ εἰς ἐμὲ τὴν μυστηριώδη ἐκείνην ἰδέαν, ἣτις πρὸ ἑμοῦ, παρ' ἄλλων διὰ τῆς δημοσιότητος διεδηλώθη. Οὐχὶ οὖν γαρητιασμός, ἀλλ' ἀπλοῦν αἰσθημα, ὅπερ καὶ γενιᾶται, ἀπὸ τὸ μεγαλείον τῶν δύο ἐθνικῶν τούτων στοιχείων τῆς Θρησκείας καὶ Γλώσσης, μὲ παρακινεῖ νὰ καθυποβάλλω, ἐπ' εὐθείας, πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Νήσων μας· ταύτας τὰς ἄλλας σκέψεις σου, ἀφορώσας ἀρτικείμενον, ἀποβλέπον, τὸν ὅποτον γέρω ἱερατικὸν χαρακτήρα.

Εἶδε οὖν τρεῖς εἶθε, καὶ ἄλλα τῆς ἡμετέρας Κοινωνίας μέλη νὰ βάλλωσι λεπτομερῶς ὑπ' ὄψιν τῶν Ἀντιπροσώπων μας κατὰ τὰς σοβαρὰς ταύτας ἡμέρας, πᾶν ὅτι, συμφωνοῦν τῆς Προγονικῆς εὐκλείας, δυνατὸν νὰ προάξῃ τὴν ὀλικὴν καὶ πνευματικὴν εὐδαιμονίαν τῆς Ἰουτικῆς Ἀδελφότητος!

Ὁ Ἰερεὺς Ν. ΚΑΤΡΑΜΗΣ.

ΠΑΤΡΙΟΣ ΦΩΝΗ

Εἶτα:

ΟΛΙΓΑ ΤΙΝΑ

Πρὸς τοὺς μέλλοντας ἀντιπροσωπεύσαι τὸ

ΠΑΝΙΟΝΙΟΝ.

Κύριοι!

Ὁ ὑπερέθνητος καιρὸς, καθ' ὃν θέλετε ἀντιπροσωπεύσαι τὸ Πανιόνιον ἤγγικεν. Οἱ ἡμέτεροι Συμπολίται, ἰδοὺ ἐγχειρίσαντες πρὸς ὑμᾶς τῆς Πατρίδος τὸν οἶακα, ἱστάμενοι ὡς ἄλλοι Ἰσραηλιταὶ ὑπὸ τὸ ὄρος τοῦ Νόμου, ἀνυπομόνωσ προσμένουσι τοῦ χρόνου τὸ πλήρωμα, ὅπως ἀναβάνοντες ἐπὶ τὸν λίθον τοῦ βήματος, ἀντιβροντήσητε διὰ τῆς καλικελάδου γλώσσης μας τὰ δικαιώματα τῆς πατρίδος. Καὶ τούτου ἕνεκα φωνὴ ἱερὰ, φωνὴ ἔντονος ἐξερχομένη σήμερον ἀπὸ τὴν γῆν τὴν καλύπτουσαν τὰ ὄσα τῶν ἡμετέρων προγόνων, ἀποτείνεται πρὸς Σᾶς, ὡ ἀντιπρόσωποι, παροτρύνουσα τὴν ἐπὶ τῶν ἱερῶν Σας καθηκόντων ἀφοσίωσιν. — Ἴδου πραγματοποιημένον, ὅσον ἐπιποθοῦντες νυθημερὸν ἱκατηρίους χεῖρας ὑψόνομεν εἰς τὸν Πατέρα τῶν Φώτων. — Ἴδου πεπληρωμένον ἐκεῖνο, οὐπερ ἡ στέρησις ἐκίνησε πολλάκις τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν εἰς ἀκούσια δάκρυα. — Ἴδου, ναι, τὰ πιστήριά μας ἐργάζονται κάθεκαστην ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως, ὑπὲρ τῆς συντη-
ΙΑΚΩΒΑΤΤΙΘΣ ΔΗΜΟΦΙΛΕΝΤΡΙΚΗ Ἡμετέροις δικαιωμάτων, ὑπὲρ τῆς εὐ-
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΘΟΥΡΙΟΥ ὁμογενῆς τῆς ἑλλης πατρίδος μας.

Ἄς παρατῆρήσωμεν ἐπὶ τῶν Ἴονίων ἀπάντων τὰ πρόσωπα, ἐκ δὲ τῆς ἐξωγραφισμένης ἐπ' αὐτῶν χάραξ ἄς διδαχθῶμεν πόσον ἱερὸν, πόσον ἐπωφελεές, πόσον ἅγιον τὸ τοιοῦτον τοῦ οὐρανοῦ δῶρον. Καὶ δύναμαι ἄραγε νὰ ὑποθέσω ὑπάρχοντα τινὰ ἔνδον τῆς μικρᾶς τῶν Ἴονων Κοινωνίας, ἀντιστρατευόμενον κατὰ τοῦ νεωστὶ ἀνατελειαντος τούτου ἀστέρου τοῦ ἐλευθέρου τύπου, ὅστις προπορευόμενος διὰ τοῦ διαφανεστάτου φωτός του δεικνύει τὸν δρόμον τοῦ προορισμοῦ μας;— Κατ' ἐκείνου, ὅστις διασκεδάζει τὰ πυκνὰ νέφη τῶν καταχρήσεων, τὰ ὅποια μίαν φορὰν κατεπίεζον τὴν μετεώρως ὑψουμένην φωνήν τοῦ πολίτου; Ὅχι! ἀλλὰ καὶ ἐάν τις μεταξὺ ἡμῶν ὑπάρχη, ἄς ζητῆ εἰς τὴν Ἀφρικήν ἢ τὴν Σκυθίαν τῆς γενεσεώς του τὰς ἀρχάς, καὶ ἄς μὴ καυχᾶται ἀναισχύντως, ὡς τῶν Ἑλλήνων ἀπόγονος μανθάνων ὅτι οἱ τῆς Δημοσιογραφίας ἐρασταί, πεπληροφορημένοι ὄντες, ὅτι

« Τὸ σιγὰν τὴν ἀλήθειαν χρυσὸν ἐστὶ θάπτειν ὅμοιον »

διὰ τῆς ἠχητικῆς αὐτῆς σάλπιγγος θέλουν κηρύττει μεγαλοφώνως καὶ ζωηρῶς πᾶσαν τὴν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος ἀλήθειαν, γινώσκοντες ὅτι μόνοι οἱ τὰ φαῦλα πράσσοντες θέλουν μισεῖ τῆς ἐλευθεροτυτίας τὸ φῶς (1) καὶ τὸ ἀπροσωπώληπτον σάλπισμα.

Εἰς ὅποιανδήποτε ἀνθρωπίνην κοινωνίαν, λέγει μέγας τις ἀνὴρ, θελήσουν τὰ μέλη αὐτῆς νὰ ἐκριζώσωσι τὸν ἐκ τῆς μισαρᾶς ἀριστοκρατείας προελθόντα σαρδαναπαλισμὸν, τὴν ἐκ τῆς ἀπαιδευ-

(1) Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν φεῶ ἐστὶν εἰραγασμένα. Ἰωάν. Γ'. 20—21.

σίας βδελυρὰν ὑπόκρισιν, τὰ ἐξ αὐτῆς γεννηθέντα καὶ γαλακτοτροφηθέντα πάθη, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ λάβωσι τὴν ἠθικὴν αὐτῶν ἀναγέννησιν, ἥτις συνίσταται εἰς τὴν ἀληθῆ σημασίαν καὶ βράβειον τῆς ἀρετῆς καὶ ἰκανότητος· εἶναι ἀνάγκη νὰ δάκνωται διὰ τῆς ἀληθοδότητος τῶν λέξεων οἱ σφάλλλοντες, διὰ νὰ πλεύσωσι ἀπὸ τὰς ὀπισθοδρομικὰς καὶ βλαβερὰς αὐτῶν πράξεις· πλὴν τοῦτο κατ' εὐτυχίαν δὲν τὸ εἶπε μόνος αὐτός, ἀλλὰ καὶ ἄλλος τις ἀρχαιότερος, ἅμα δὲ καὶ σοφώτερος τούτου. « Συμφέρι δάκνεσθαι διὰ τῆς τῶν ῥημάτων ἀληθοδότητος τοὺς ἀμαρτάνοντας, ἵνα διὰ τῆς τῶν πραγμάτων αἰσχύνης ἀπαλλαγῶσι Χρυσός. » Καὶ τοῦτο, πῶς θέλει δυνηθῆ καταλληλότερον νὰ πραγματοποιηθῆ, εἰμὴ διὰ τοῦ ἐλευθέρου τύπου;— Ἡ Δημοσιογραφία λοιπὸν, ἐχεφρόνως βαδίζουσα, εἶναι τὸ μόνον μέσον διὰ τοῦ ὁποίου κάθε κοινωνία δυνατὸν νὰ ἐξομαλίῃ τὸν δύσβατον καὶ πλήρη ἀκανθῶν δρόμον τῆς Προόδου καὶ διὰ τοὺς ζῶντας καὶ διὰ τοὺς ἀπογόνους των.

Ὅθεν, Κύριοι, συγχωρήσατέ μοι, εἶναι ἀληθές· ὅτι οἱ τῶν ὑποσχέσεών σας λόγοι, τοὺς ὁποίους ἐξεθέσατε πρὸς τοὺς Συμπολίτας σας, εἶναι γλυκύτεροι τῆς ἀμβροσίας καὶ τοῦ νέκταρος. ἀλλ' ὅμως κινουμαι ὑπὸ θρησκευτικῆς ἅμα δὲ καὶ πατριωτικῆς ἀγάπης νὰ σᾶς εἰδοποιήσω (ἂν καὶ πασίγνωστον) ὅτι τὰ πιστήρια τοῦ Πανιοῦ, κρατοῦντα σφιγκτὰ μὲ ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας, ὡς ἐγγέγων, τὰς πολιτικὰς σας Ὁμολογίας, ὡς παρατηροῦν μὲ ἀργοτικὸν ὄμμα καὶ εἰσὶν ἔτοιμα νὰ κηρύξωσι καὶ διασαλπίσωσιν ἀνυποστάτως καὶ ὅλην τὴν Ὑψηλίον τῆς ὙΠΕΡ ἢ ΚΑΤΑ τῆς Γλυκυτάτης ἡμῶν Πατρίδος πράξεις σας. Ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ ὅμως νομίζω ὅτι

ΙΑΚΩΒΑΡΧΕΡΗΣ ἀνεξιχνιάστου τοῦ Θεοῦ προνοίας εἶναι ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΤ' ἨΘΗΚΑΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΟΣ, τὸ μικρὸν τοῦτο τεμάχιον ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ Ὀλομελίας, νὰ ἐπιτύχη ὅσον οὐκ

διὰ τῆς ὁμοιοῦς καὶ συμπτώσεως τῶν ἀντιπροσώπων του, (1) μέρος, τοῦ ὅσον ὑπὸ δούλειον ἡμᾶρ ἐζήτησεν, Ἐπειδὴ ἀνέγων τὰς πλήρεις αἰσθηματος ἀρχάς σας, καὶ δὲν ἠδυνήθην εἰμὴ νὰ βρέξω αὐτὰς με ἀκούσια δάκρυα. Συγχίζεται ὁμως ἡ σειρά τῶν ιδεῶν μου, στεροῦμαι λέξεων ὡσάκις θελήσω νὰ ἐκφράσω τὴν χαρὰν τὴν ὁποίαν ἠσθάνθηον μόλις εἶδον νὰ ὑπόσχεσθε τῆς ἡμετέρας Γλώσσης τὴν καθιέρωσιν, καὶ τὴν διὰ καταλλήλου Διοργανισμοῦ γενικὴν ἐκπαίδευσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμπεριλαμβάνεται καὶ ἐκεῖνη τοῦ ὀρθοδόξου Κλήρου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀληθῶς, οὐκ ὀλίγον κρέματα ἡ ἠθικὴ καὶ ἐπιστητῆ βελτίωσις ἀπάσης κοινωνίας.

Α΄.

— Εὐτυχῆς, τῷ ὄντι, ἡ κοινωνία ἐκεῖνη, τῆς ὁποίας ἡ πολιτικὴ νομοθεσία λαμβάνει σύμμαχον τὴν νομοθεσίαν τῆς θρησκείας· διότι τὰ μέλη αὐτῆς εἰσὶν οὐ μόνον εὐσυνείδητα, φιλόανθρωπα, ἀγαθοποιᾶ, ἀλλ' εὐπειθῆ εἰς τὸν θρόνον, εἰς τὸν ἡγεμόνα, εἰς τοὺς Νόμους, καὶ οὐχὶ κατ' ἀνάγκην, ἀλλὰ κατὰ πεποίθησιν. Τοῦτο ἐπαρκούντως δύναται ἡ τῶν αἰῶνων ἱστορία νὰ ἐπιβεβαιώσῃ. Τότε ὁμως ὑπάρχει ἀδιάρρηκτος ἅμα καὶ ἐπωφελὴς ὁ δεσμὸς τῆς πολιτικῆς καὶ θρησκευτικῆς Νομοθεσίας, ὅταν τὰ μέλη τοῦ Κλήρου ἔχωσι τὴν ἀπαιτουμένην ἐκπαίδευσιν. Ἀντικείμενον, ὡ ἀντιπρόσωποι, ἐπὶ τοῦ ὁποίου, εἶαν

(1) Ἐάν θέλωμεν νὰ μάθωμεν πόσον δύναται νὰ ὀφελῆσῃ ἡ ὁμόνοια καὶ συμπτώσις ἐκείνων ὑποῦ κρατοῦν τὸ τιμὸν τῆς Πατρίδος, ὅς ἀνακαλέσωμεν εἰς τὴν μνήμην τοὺς δύο ἐκείνους ἄνδρας τῆς ἀρχαιότητος, τὸν Ἀριστείδην καὶ Θεμιστοκλῆν, οἱ ὅποιοι μόλις ἐξεστράτευσαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, εἰς τὰς πόλεις αὐτῆς ἔρριψαν ἐκ συμφώνου τὴν μεταξὺ τῶν ἑαυτῶν αἰῶν νὰ μὴ ριψοκινδυνεύσωσι τὸ γενικὸν καλὸν. Πράγμα, ὅτι πρόσθεν νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα τῶν ὅσων καὶ ἡμεῖς ὡς ἔτι εἶναι Ἑλλήνων Ἀπόγονοι.

ἀληθῶς τὴν προαγωγὴν τῆς κοινωνίας μας θέλετε ὑπὲρ παντός ἄλλου πρέπει νὰ ἐπιστήσητε τὴν προσωχήν σας.

Ἄς παρατηρήσωμεν τὰς πολιτικὰς Νομοθεσίας τῶν Ἐθνομουμένων ἐθνῶν, τί ἄλλο εἶναι εἰμὴ ἡ ἀνανάκλασις οὕτως εἰπεῖν τοῦ Θείου Νόμου; (1) Βλέπομεν οὐ μόνον τὸν Θεὸν ἀλλὰ καὶ τὸν πολιτικὸν Νόμον νὰ ἐκφωνῆ τὸ « μ ἢ κ λ έ π τ ε ι ν . » Ἄλλ' ὁ ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν πολιτικὸν νόμον, δὲν κλέπτει διότι φοβῆται τὰ ὄπλα, τὰς βασάνους, τὰς ἀπειλάς, τὴν φυλάκισιν, καιροφυλακτῶν ὁμως πράττει τὰς μεγαλητέρας ληστείας. Ἄλλ' ὁ φοβούμενος τὸν Θεὸν καὶ ἐπομένως τὸν Νόμον του, δυνάμει τῆς ἀνερμηγεύτου ἐκείνης δυνάμεως, τῆς συνειδήσεως, ἣτις ἐντίθεται ὑπὸ τῆς θρησκείας, διὰ τῶν Διδακτικῶν Ὑπουργῶν τῆς, εἰς τὸν ἐσωτερικὸν ἄνθρωπον ἀποφεύγει ὄχι μόνον τὴν κλοπὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν μικροτέραν πρὸς τὸν πλησίον του ἀδικίαν. Τὰ ὅσα λοιπὸν ἡ ἀτελής τοῦ ἀνθρώπου νομοθεσία δὲν δύναται διὰ τῶν δικαστικῶν συζητήσεων, ἀστυνομικῶν φυλάξεων, διὰ τοῦ πυρός, διὰ τῆς μαχαίρας νὰ ἀναγκαιτήσῃ, αὐτὰ ταῦτα ἡ ἀδιαλείπτως Διδάσκουσα ἐκκλησία με μόνην τὴν κήρυξιν τοῦ Θείου λόγου διακωλύει καὶ ἐμποδίζει. Ὅθεν καὶ ὁ Μακάριος Παῦλος λέγει, « Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ » καὶ ἐναργῆς καὶ τομώτερος, ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν » δίστομον καὶ διοικνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς » τε καὶ πνεύματος ἀρμῶντε καὶ μυελῶν καὶ κριτι-

(1) Οἱ κοινωνικοὶ, λέγει ἓνας τῶν ζώντων συμπατριῶν μου, οἱ κοινωνικοὶ καὶ πολιτικοὶ ὄργανοι, οἱ ἄλλοι τῶν ῥητόρων ἔχουν κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον συμμορφώνονται, συμφωνοῦν ἢ ἀσυμφωνοῦν ὁνίως νόμους τοῦ πλάστου καὶ ΜΟΥΣΕΙΟ ὉΜΟΦΙΛΟΥ ἰτίσεως. » Μελέτ. Βουλ. παραδ. 4.

ΙΑΚΩΒΑΓΓΕΛΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΤΗΓΗΓΗΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟ ὉΜΟΦΙΛΟΥ

» κός ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας » (1) Ἐκ
 τούτου δύναται ἕκαστος νὰ καταλάβῃ πόση καὶ ποία
 ἢ ὠφέλεια τῆς ὑπ' ἀξίων καὶ ἐναρέτων Ἱεροκήρυκων
 ἐξ ἄμβωνος ρητορίας, ὅσας μάλιστα λαμβάνει ἀν-
 τικείμενον τὴν ἐφαρμογὴν τῆς Νομιμότητος καὶ ἠθι-
 κότητος τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς. Ἐπειδὴ ἡ διδα-
 σκαλία αὕτη οὕσα θεμελιωμένη ἐπὶ τῶν ἀκράδαντων
 θεμελιῶν τῆς θρησκείας καὶ ἐπὶ τοῦ ἀψευδестаύτου
 λόγου τοῦ Κυρίου, ἀπαλύνει τῶν πολιτῶν τὰς ψυ-
 χὰς, διορθώνει τὰς σφαλερὰς ἰδέας καταδαμάζει τὰ
 πάθη καὶ ἐπιχέει τὴν εἰρήνην εἰς ἅπασαν τὴν κοι-
 νωνίαν. Διὰ τοῦτο, ὦ Κύριοι, φρικτῆ, τρομερὰ, ἀνέ-
 κφραστος κατὰ τὸν προφήτην (2) θέλει εἶσθαι ἡ
 ἀπολογία τῶν ἱερῶν ἐκείνων ποιμένων, οἵτινες δὲν
 φροντίζουσι νὰ ἔχωσιν ἀξίους καὶ ἱκανοὺς ἱεροκήρυκας
 εἰς τὰς ἐπαρχίας των πρὸς διάδοσιν τοῦ Θεοῦ λόγου.
 Ὅθεν ἡ Ποιμῆν. Θεολογία λέγει, « Ὅσοι ποιμένες
 » μὴ δυνάμενοι νὰ λαλῶσιν ἀμέσως εἰς τὸν λαὸν
 » τοῦ Θεοῦ, ἔχουσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας των ἱεροκή-
 » ρυκας καὶ δίδουσι καὶ αὐτοὶ τρόπον τινὰ εἰς αὐ-
 » τοὺς λόγους καὶ ἰδέας ὠφελίμους εἰς τὴν βελτί-
 » ωσιν τῶν χριστιανῶν, καὶ τὰς διδάσκουσιν, ἔχου-
 » σι κάποιαν ἀπολογίαν. Ὅσοι ὅμως οὔτε τοῦτο δὲν
 » ἔχουσιν οὐαί μοι, ὅποιαν ἀπολογίαν ἔχουσιν; ἄρα
 » θέλουσι καταδικασθῆ ὀλιγώτερον ἀπὸ τοὺς ἀδια-
 » φοροῦντας μισθωτοὺς του, ἀφίνοντας τὰ πρόβατα
 » ἀπροστάτευτα ἐν καιρῷ διωγμοῦ λύκων, καὶ φεύ-
 » γοντα; ἄρα θέλουσι καταδικασθῆ ὀλιγώτερον ἀπὸ
 » τοὺς προδόντας τὰ πρόβατα εἰς τοὺς λύκους; οὐχί
 » ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἰεζεκιήλ καὶ πάσας τὰς περὶ τού-
 » του τοῦ καιφαλαίου θεοπνεύστους ῥήσεις θέλουσι
 » καταδικασθῆ ἐξίσου μὲ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους λύκους
 » τοὺς καταξοσχίζοντας ἀφειδίως τὰ πρόβατα. Ὅθεν

(1) Ἑβραϊ. Α'. 12.

(2) Ἰεζεκιήλ ΑΓ. 7.

» τὰ αἵματα αὐτῶν ἐκζητήσει ὁ ἀδέκαστος κρι-
 » τῆς ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν. (1)

Ἀχρογωνιαῖος λίθος λοιπὸν τῆς Νομοθετικῆς
 οἰκοδομῆς σας ἔστω ἡ γενικὴ ἐκπαίδευσις τοῦ Κλή-
 ρου ἐνθυμήθητε Κύριοι, ὅτι ὁ Ἱερεὺς εἶναι καὶ
 πρέπει νὰ ἦναι ὁ παρηγορητὴς τῶν θλίψεων, ὁ
 σύμβουλος τῶν δυστυχῶν, ὁ Ἰατρός τῶν πνευμα-
 τικῶν ἁμαρτημάτων. — Αὐτὸς δυνάμει τοῦ θρη-
 σκευτικοῦ ἐπενδύτου, εἰσπερχόμενος εἰς τὰ ἐνδότε-
 ρα τῶν οἰκογενειῶν, καθησυχάζει τὰ συγχιζόμε-
 να ἀνδρόγυνα, μεσολαβεῖ εἰς τὸν ὀργιζόμενον κα-
 τὰ τοῦ υἱοῦ πατέρα, καὶ φιλιώνει τοὺς ἐχθρευ-
 θέντας ἀδελφούς. Αὐτὸς ἐν ἐνὶ λόγῳ εἶναι ἐκεῖ-
 νος, ὅστις ἐπισκεπτόμενος ψηλαφητῶς τοῦ λογικοῦ
 ποιμνίου του τὰς πληγὰς καὶ ἐπιθέτων τὰ ἱαμα-
 τικά βότανα, προσφέρει ἱλαστηρίους εὐχὰς εἰς τὴν
 Πηγὴν τῆς Εὐσπλαγγνίας καὶ τοῦ Ἐλέους.

Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Ἱερέως λοιπὸν δὲν εἶναι μόνον
 νὰ ἱεουργῇ τὰ μυστήρια ἀλλὰ καὶ νὰ διδάσκῃ
 παντοῦ καὶ πάντοτε τὸν θεῖον λόγον.
 « Πορευθέντες, εἶπεν ὁ Κύριος, μαθητεύσατε πάν-
 τα τὰ ἔθνη. κτλ. » ὁ δὲ ἱερός Παῦλος καθαρῶ-
 τατα πρὸς Κορινθίους λέγει « οὐ γὰρ ἀπέσαλκίμε
 Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι » (2) Το

(1) Βλέπε Εὐαγ. Σαλπ. ἔτος Α'. σελ. 117. Δι' ὅλα
 ταῦτα εὐχῆς ἔργον ἦτον νὰ προσδιορισθῶσι καὶ ὅλας
 τὰς Νήσους Ἱεροκήρυκες, οἵτινες περιερχόμενοι τὰς κεν-
 τρικωτέρας ἐκκλησίας, οὐ μόνον τῶν πόλεων ἀλλὰ καὶ
 τῶν χωρίων, νὰ διδάσκωσι τὴν ψυχοσωτήριον ἠθικὴν
 τοῦ Εὐαγγελίου. Τούτου ἕνεκα καὶ ὁ ἀξιοσέβαστος ἡμῶν
 Ἀρχιερεὺς Κοκκίνης, ἔδωκεν εἰς τύπον Κυριακοδρόμιον
 τοῦ αἰοδήμου ἱερέως Ἰαννούλη, εἰς ἀπλουστάτην γλῶσ-
 σάν ἐκθεμένον, τὸ ὅποῖον ἀναγινώσκεται ἐπ' ἐκκλησίας
 καὶ ἐπὶ τὴν ἐξοχήν.

φιλοσοφείν ὅμως καὶ διδάσκειν περὶ Θεοῦ ὄχι μόνον δὲν εἶναι ἔργον ἐκάστου, ἀλλ' οὔτε εὐκολον εἰς ἕκαστον. Ὁ θεάνθρωπος τρία ὁλόκληρα ἔτη ἐδίδαξε τοὺς Ἱεροὺς Ἀποστόλους του καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸ κήρυγμα. Ἐάν δὲ βλέπωμεν νὰ λέγη « μὴ μεριμνήσητε πῶς, ἢ τί λαλήσητε δοθήσετε γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τί λαλήσετε (1), » τοῦτο ἠκολούθησεν, ὡς δύναται καὶ σήμερον νὰ ἀκολουθήσῃ ἐπὶ ἀναγκῶν τε καὶ διωγμῶν. Τὸ ὅτι δὲ ὁ ἱερός Κλήρος πρέπει νὰ ἔχη τὴν ἀπαιτουμένην ἰκανότητα τοῦ διδάσκειν, τὸ ἐξάγομεν κάλλιστα ἀφ' ὅσον ὁ τῶν ἐθνῶν διδάσκαλος πρὸς Τιμόθεον ἔγραφε « ἂ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἰκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέρους διδάξαι » (2) ῥῆσις, τὴν ὁποίαν καὶ ὁ Θεοφύλακτος Βουλγαρίας ἐρμηνεύων λέγει « περὶ πρεσβυτέρων καὶ ἐπισκόπων αὐτὸ διατείνεται, οὐ περὶ λαϊκῶν τοῦτο γὰρ ἄτοπον (3). » Ὁ δὲ ἱερός Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς θέλων νὰ ἀποδείξῃ ὅποια τις πρέπει νὰ ἦναι ἢ ἐπὶ τῶν Ἱερῶν Γραφῶν ἰκανότης τοῦ Κλήρου, καὶ πόσον πρέπει νὰ καταγίνητε εἰς τὴν θρησκευτικὴν μελέτην καὶ ἀνάγνωσιν τῶν Ἱερῶν Πατέρων τῶν ἐρμηνευσάντων τὰς Γραφὰς, λέγει « διὰ πολλὰς τοίνυν αἰτίας ἐπικρύπτονται τὸν νοῦν αἱ Γραφαί· πρῶτον μὲν ἵνα ζητητικοὶ ὑπάρχωμεν, καὶ προσαγρυπνῶμεν αἰεὶ τῇ τῶν σωτηρίων λόγων εὐρέσει. » (4)

Δυνατὸν ὅμως νὰ εἴπῃ τις ὅτι ὁ ἐκκλησιαστικὸς διδάσκαλος ναὶ μὲν πρέπει νὰ διδάσκη τὸν

(1) Ματθ. 1'. 19.

(2) Τιμόθ. 5'.

(3) Ἐρμην. πρὸς Τιμόθ.

(4) Στρώμ. 5.

λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ὁ ἀγαθὸς πατὴρ πρὸς τὰ φιλόστοργα τέκνα, τοῦτέστι μὴν ἀποβλέπων εἰς ἐπαίνους ἢ εἰς χειροκροτήσεις, ὡς ὁ ἐπὶ τῆς σκηπῆς ὑποκριτής. — Ναί, τὸ γνωρίζω ἀλλ' ὁ καιρὸς ἀπεκατέστησεν ἀναγκαῖα ὄχι μόνον τὸ κάλλος τοῦ λεκτικοῦ, τὸ ὕψος τοῦ λόγου, τὴν ἀρμονίαν τῶν ἰδεῶν, ἀλλ' ὡς καὶ αὐτὴν τὴν, ὑπὸ τῶν ῥητόρων, λεγομένην ὑπόκρισιν, πρὸς περισσοτέραν κατάπεισιν τῶν ἀκροατῶν του, οἵτινες ἀναμιξὲς εὐρίσκονται πλούσιοι καὶ πτωχοὶ, πεπαιδευμένοι καὶ ἀμαθεῖς, νέοι καὶ γέροντες, καὶ οὕτω πλησίον τοῦ ὕψους τῶν κηρυττομένων ἀληθειῶν καὶ ἐναρέτου διαγωγῆς τοῦ ἀνδρός, ἐνομόμενα τὰ ἐπίκτητα αὐτοῦ προσόντα, νικήσωσι τὴν ψυχὴν τῶν ἀκουόντων καὶ φέρωσιν εἰς αὐτοὺς τὴν ὑπερπόθητον μεταβολήν. Ἐπομένως ὁ ἱερός Κλήρος διὰ νὰ ἦναι μεταδοτικὸς ὠφελίας εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ἐπαρχίαν του, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἔχη ἐναποταμειευμένας, ὄχι μόνον θεολογικὰς γνώσεις, ἀλλὰ νὰ ἦναι ἐγκρατής καὶ τῆς θύραθεν παιδείας. Ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Προφήτου Ἱερεμίου περὶ τῶν ποιμένων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ, λέγει « καὶ δώσω ἡμῖν ποιμένας κατὰ τὴν καρδίαν μου, καὶ ποιμανοῦσιν ἡμᾶς ποιμένες μετ' ἐπιστήμης. » (1) Ὁ δὲ Ἀπόστολος πρὸς τὸν Τίτον ἔγραφε « ἀντεχόμενοι τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ἦ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιεινῶσει καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. » (2) Ἀλλὰ πῶς θέλει ἀντιπαράττεται καὶ ἐλέγχει, ὅταν στερεῆται τῶν ἀπαιτουμένων γνώσεων; πῶς θέλει ὀπισθοδρομεῖ καὶ διώκει μακρὰν ἀπὸ τὴν μάνδραν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοὺς αἰμοσταγεῖς λύ-

κους, οἵτινες ζητοῦν νὰ κατασπαράξωσι τοῦ λογικοῦ ποιμνίου τὰ πρόβατα! . . Ἡ διδάσκουσα ἐκκλησία λέγει « δὲν εἶναι ἀνάγκη μόνον, ὅσοι μέλ-
 » λουν νὰ ἱερωθῶσι, νὰ ἀφοσιωθῶσιν ἐκ νεότητος
 » πρὸς τὰ τῆς θρησκείας, ἀλλ' εἰσέτι νὰ δοθῶσιν
 » ὅλως εἰς τὴν σπουδὴν ἐκείνην, ἣτις δεικνύει
 » « τὰ μέσα τῆς εὐγλωττίας καθότι ἡμεῖς θέλομεν
 » τὸν ποιμένα μας σιμὰ τῶν ἄλλων ἀρετῶν καὶ
 » ὅποσόν εὐγλωττον διὰ νὰ ἐλκύη καὶ ἀκόντως
 » τὴν προσοχὴν μας. » (1)

Ἐξ ὅλων τούτων λοιπὸν φανερὰ βλέπομεν ὅτι, αἱ ἅγιοι Γραφαί, οἱ Ἱεροὶ Πατέρες, ἡ διδάσκουσα Ἐκκλησία θέλει τὸν ἱερόν Κληρὸν μας ἐστολισμένον μὲ θρησκευτικὴν καὶ ἐγκυκλωπαιδικὴν παιδείαν.

Ἀφοῦ, ὡ ἀντιπρόσωποι, εἶδομεν ὁποῖα ἡ ἀνάγκη τῆς περι οὗ ὁ λόγος ἐκπαίδευσως, συγχωρήσατέ μοι παρακαλῶ, ἐὰν λαμβάνω τὴν τόλμην νὰ σᾶς καθυποβάλλω ὀλίγας τινὰς σκέψεις ἐπὶ τοῦ συστήματος αὐτῆς.

Οὐδεὶς βέβαια τῶν εὖ φρονούντων δύναται νὰ ἀντιτείνῃ ὅτι ἔχομεν ἀνάγκην, διὰ νὰ μὴν εἶπω ἔλλειψιν, ἐκπαιδευτικῶν Καταστημάτων εἰς τὴν Ἐπιάνησον. Ὅθεν καιρὸς πλέον εἶναι νὰ συστηθῶσι καθ' ὅλας τὰς Νήσους, (ἀφοῦ πρῶτον παύσῃ ὁ μηνιαῖος μισθὸς τοῦ διστήλου) δημόσια Γυμνάσια, καλῶς ὀργανισμένα καὶ διευθυνόμενα ὑπὸ λόγῳ τε καὶ ἔργῳ, ἀξίων, ἐναρέτων καὶ πεπαιδευμένων διδασκάλων, ἐνθα νὰ παραδίδωνται ἡ Ἑλληνικὴ, Λατινικὴ, Ἀγγλικὴ, καὶ ἡ νῦν παγκόσμιος Γαλλικὴ γλῶσσα — Τὰ στοιχίωδη μαθηματικά — ἡ Γενικὴ Ἱστορία μετὰ τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Γεωγραφίας — Στοιχεῖα Φιλοσοφίας —

(1) Βλέπε Εὐαγ. Σαλπ. Ἔτους Α'. σελ. 133.

Δογματικὴ Θεολογία μετὰ τῆς Ἱερᾶς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας· εἰς δὲ τὰς μεγαλητέρας Νήσους ἡ Ναυτικὴ καὶ ἀρχαὶ Ἰχθυογραφίας. Καθ' ὅλα δὲ τὰ ἐκπαιδευτικὰ τοῦ Κράτους καταστήματα νὰ παραδίδεται ἡ Ἱερὰ Κατήχησις μὲ χρέος ὅλων τῶν μαθητευομένων, ἐκτὸς τῶν ἑτεροδόξων νὰ σπουδάζωσι καὶ δίδωσιν εἰς αὐτὴν τὰς ἐνιαυσίους ἐξετάσεις. Τοιαῦτα, ὦ Κύριοι, πρέπει νὰ ᾔηαι τοῦλάχιστον τὰ Κεντρικὰ Σχολεῖα τῶν ἡμετέρων Νήσων — Α'. διότι ὁ ἐξερχόμενος τοῦ σχολείου μαθητῆς διὰ τῶν τοιούτων γνώσεων δύναται νὰ καθέξῃ θέσιν λόγιου — Β'. διότι διὰ τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ μελέτης καὶ σπουδῆς δύναται νὰ προσδεύσῃ. — καὶ Γ'. διότι ἀμέσως δύναται νὰ ἀκροσθῇ μαθήματα εἰς ὁποιαδήποτε ἀκαδημίαν, καὶ οὐχὶ νὰ ἐξέρχεται τῆς Πατρίδος γυμνὸς καὶ ἄμοιρος γνώσεων, σπουδάζων εἰς ξένην γῆν, ἐπιστήμην, ἀνευ ἐγκυκλωπαιδικῶν μαθημάτων τὰ ὁποῖα εἶναι τὸ θεμέλιον τῆς πνευματικῆς του οἰκοδομῆς. (1)

Ἐκτὸς δὲ τῶν προρρηθέντων Γυμνασίων κατάλληλον εἶναι νὰ συστηθῶσι τρία ἐκκλησιαστικὰ ἐκπαιδευτήρια, ἐν εἰς ἐκάστην τῶν μεγαλητέρων Νήσων ὅπου ἀριθμὸς προσδιωρισμένος νέων (ἐκ τῶν ἰδίων καὶ πλησιοχώρων Νήσων) μελλόντων

(1) Ὡς τέταρτον δὲ ἐπιχείρημα ἂς προστεθῇ τὸ ὅσον ὁ αἰδῆμος Κοραῆς περὶ Ἑλληνοπαίδων ἔγραφε πρὸς τὸν Λεῖμνηστον Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας Ι. Α. Καποδίστριαν· « Ἀπὸ τόσῃν μαλακῇ νεότητι ἀναθραμμένην ἔξω, ἡ Ἑλλὰς κινδυνεύει νὰ λάβῃ Γάλλους, Ἀγγλους, Γερμανοὺς, Ἰταλοὺς, ἀλλ' ὄχι Ἕλληνας πολίτας. Συμβόλλουσε καὶ τοὺς ἀπαιδεύτους γονεῖς τῶν νὰ μὴ στέλλωσιν ἔξω τὰ τέκνα τῶν, πρὶν τὰ ἐφοδιάσωσιν αὐτόθεν μὲ τελείαν ἐπιστήμην τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης,

ΙΑΚΩΒΑ ΤΕΙΟΣ, ἱκανῆς νὰ φυλάξῃ τὰ ἕθη τῶν ἀμ-
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑ Κοραῆ.
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

Κύριοι, πρὸ ἑτῶν ἤδη, ὁ Σεβασμιος ἐκεῖνος Γέροντ
πρώην Ἀρμοσῆς Σιρ I. Σείτων θέλων νὰ διαδώσῃ ὡς
εἶναι δίκαιον τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ εἰς τοὺς χωρι-
κούς μας, (1) ἠθέλησε νὰ συστήσῃ καθ' ὅλας τὰς

In tutta l' Inghilterra . . . come I a 1400
Nelle sei contee di mezzo » 1 a 2100
Nelle quattro contee del Nord » 1 a 4200
Nelle carceri del Nord entrò dunque minor nu-
mero di individui relativamente alla popolazione.

Ora mentre si osserva da una banda minor
numero di carcerati, si vede dall' altra maggior
numero di scolari; cosichè la popolazione delle
carceri è in ragione inversa della popolazione
delle scuole.

Ἀλλ' ἔστω κατεξοδεύονται τόσα πρὸς οἰκοδομὴν τῶν
δεσμωτηρίων, κλείονται καθεκάστην τοσούτα δυστυχῆ,
ἐνεκα τῆς ἀπαιδεύσεως καὶ κικῆς μορφώσεως ἄτομα,
πρὸς σωφροισμόν. Ἀλλὰ διδάσκονται ποτὲ ὑπ' ἀξίων
διδασκάλων τῆς θρησκείας τὴν Εὐαγγελικὴν ἠθικὴν, διὰ
νὰ χαλιναγωγῆσου τὰς ὁρμάς τῶν παθῶν των, καὶ
μετριάσωσι τὰ φθοροποιὰ των ἐλαττώματα! « Μαῦροι
μπέροντε, κοράκει βγένοντε. » Πόσον ὠφέλιμον ἤθελεν
εἶσθαι λοιπὸν ἂν προσδιωρίζοντο καὶ εἰς τὴν ἑπτάν-
νησον ἱερεῖς ἄξιοι καὶ πεπαιδευμένοι, οἱ ὁποῖοι κατὰ
προσδιωρισμένας ἡμέρας καὶ ὥρας, ἐντὸς τῶν δεσμω-
τηρίων νὰ διδάσκωσι τὴν ἠθικὴν τοῦ Εὐαγγελίου, μὲ
χρέος τοῦ νὰ περνεύσκωνται εἰς τὴν διδασκαλίαν οἱ
δέσμοι;

(1) Ὅτι εἶναι ἡ γλυφὴ, ἔλεγεν ὁ Ἄδδισων, εἰς ἓν
κομμάτιον μαρμάρου, εἶναι ἡ ἀνατροφή εἰς τὴν ἀνθρω-
πίνην ψυχὴν. « What sculpture is to a block of
marble, education is to a human soul. » καὶ πάλιν
—Εἶναι ἀνεκφραστός εὐλογία, λέγει, νὰ γεννηθῆ τις εἰς ἐ-
κεῖνα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, ὅπου ἡ σοφία καὶ ἡ μάθησις
ἀκμάζει.— « It is an unspeakable blessing, to be born
in those parts of the world where wisdom and
Knowledge flourish » Addison. Κεῖθεν λοιπὸν γνήσιον

Νήσους, ἐκτὸς τῶν ἀλληλοδιδασκτικῶν, καὶ Σχολεῖα
ὑπὸ τὸ ὄνομα Πρότυπα (1) Τὰ σχολεῖα ταῦτα ἄν
καὶ ἔκτοτε ἤρχισαν εἰς Κέρκυραν καὶ Κεφαλληνίαν,
μὲ πρόοδον οὐκ ὀλίγην τῶν εἰς αὐτὰ μαθητευομέ-
νων, αἱ ἄλλαι νῆσοι εἰσέτι τῶν τοιούτων δὲν ἠ-
ξιώθησαν. — Ἀναμφισβήτητον εἶναι ὅτι ἔχομεν πάν-
τες τὰ αὐτὰ δικαιώματα, ὡς διοικούμενοι ὑπὸ τῶν
αὐτῶν νόμων, ὡς πληρώνοντες τοὺς αὐτοὺς δασμούς,
ὡς προστατευόμενοι ὑπὸ τῆς αὐτῆς Προστασίας.
Ὅθεν παρ' ὑμῶν κρέματα νὰ ἐνεργήσητε ὅπως ὠφε-
ληθῶσιν καὶ αἱ λοιπαὶ ἀδελφαὶ τῶν προειρημένων
Νήσων καὶ οὕτω σπουδάζωσιν οἱ Ἑλληνόπαιδες τῶν
χωρικῶν μας, ἂν ὄχι ἄλλο τὴν Γλωσσαν τῆς θρη-
σκείας καὶ τοῦ ἔθνους των.

Εἶδετε λοιπὸν ὅτι ἐν τῶν πρωτίστων καθηκόν-
των σας, ὧ ἀντιπρόσωποι, εἶναι τὸ νὰ ἐκπαιδεύση-
τε ὅσον τάχιστα τὸν Κληρὸν ἐπειδὴ ἀνεκφραστός
ἡ ἀπολογία τὴν ὁποίαν ἀναμφισβήτως θέλετε δώσει
μῖαν ἡμέραν εἰς τὸν θεάνθρωπον ἐκεῖνον Ποιμενάρ-
χην, εἰ δὲν ἐγχειρίσητε τὰ πρὸς φωτισμὸν καὶ
ἐκπαίδευσιν μέσα. Ἐνθυμήθητε ὅτι ὁ Ἰερός μας
Κληρὸς, πρὸς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ εὐγνωμονῆ ὄχι
μόνον ἡ βασιλευομένη ἀλλὰ καὶ ἡ εἰσέτι ὑποδε-
δουλομένη Ἑλλάς, διέσωσε διὰ τῶν συγγραμμά-
των, διδασκαλιῶν καὶ συμβουλῶν του (κατὰ τὰς

σας πατριώτης τοῦ Σοφοῦ τούτου πρέπει νὰ ἔχη, ὄχι
μόνον ἐντυπομένης τὰς ἰδέας ταύτας, ἀλλὰ καὶ νὰ συνεργ-
γάζηται μὲ τοὺς ζητῶντας τὴν ἐξάπλωσιν τῆς παιδείας.

(1) « Εἰς αὐτὰ τὰ ἐπιστασιακὰ πρότυπα σχολεῖα θὰ
» παραδίδονται τὰ ἀλληλοδιδασκτικὰ μαθήματα εἰς τὰς
» πρώτας τάξεις τῶν μαθητῶν ἀπὸ τὰς ὥρας 8 ὡς τὸ
» μεσιμέρι θὰ διδάσκηται ἀνάγνωσις, γραφὴ, ἀριθμητι-
» κή, ἀρχαὶ Γραμματικῆς, στοιχεῖα πρακτικῆς Γεωμετρίας

ΙΑΚΩΒΑΡΧΕΙΟΣ διδασκαλία κ. τ. λ. Βλέπ. ἄθρον 2.
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ἐπιτρ. τῆς δημ. παιδείας, ἐκ-
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ 24 Ὀκτωβρ. 1844. ε. ν. »

πολυχρόνιους δουλικὰς ἡμέρας) ἀνέπαφον τὴν πα-
ρακαταθήκην τῆς ὀρθοτομοῦσης τὸν Θεὸν λόγον
Θρησκείας μας, καὶ τὸν ἀνεκτίμητον ἠθασυρὸν τῆς
φιλοσοφικωτάτης μας γλώσσης. — Ναι, τὰ πλήρη
ἠθασκευτικῶ καὶ φιλολογικῶ γάλακτος συγγράμ-
ματα τῶν ἀξιοσεβάστων Βουλγάρων, Θεοτόκου,
Γαζῆ, Δούκα, Οἰκονόμου, Κουτλουμουσιανοῦ, Βάμβα
καὶ λοιπῶν, εἰσὶν ἱκανὰ νὰ ἐπιβεβαιώσωσι τὰ λε-
γόμενά μου. Ὁ Ἰερὸς Κληρὸς, ὡ ἀντιπρόσωποι,
ὄσως τοσοῦτον σήμερον παρχμελεῖται, φέρων εἰς
τοὺς Ἑλληνο-Ὀρθοδόξους κόλπους τοῦ τὸν ἠθασυ-
ρὸν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ παιδείας, μετέδιδεν αὐτὸν
ἀφειδῶς εἰς Κυδωνίας, Χίον, Σμύρνην, Ἰωάννινα,
Κέρκυραν, πρὸς τοὺς, ἔχοντας τότε μεγίστην, τὴν
ἀνάγκην ἀδελφούς μας.

Ὅχι λοιπὸν, ὄχι, πρὸς Θεοῦ, μὴ ἀργοπορεῖτε,
ἀλλ' ὅσον τάχιστα διοργανίσατε τὰ τῆς παιδείας
καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὸ ὑψηλὸν ὄρος, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ
ἡ πατρίς τῆς ἀνεβίβασεν, (1) στεντορία τῆ φωνῆ,
πρὸς ὄλον τὸ ἠανιόνιον ἀντιβροντήσατε τὸ

« Δράξαθε παιδείας μήποτε ὀργισθῆ Κύριος. »
φαλμ. β'.

Β.

Τώρα δὲ μεταβάνω καὶ εἰς τὸ περὶ τῆς ἡμε-

(1) Δὲν ὑπάρχει ὁμοίως μεταξὺ ἡμῶν, καὶ τὸ γνή-
σιον ἐκεῖνο τῆς πατρίδος τέκνον, ὅπερ ἀπροσδόκητος
θάνατος κατ' αὐτὰς ἀνιελῶς ἀφῆρπυσεν ἀπὸ τὰς φιλο-
σφόργους ἀγκάλας τῆς. — Ναι ὁ εὐσεβής, ὁ ἐνάρετος, ὁ
φιλόπατρις Πέτρος Μακρῆς δὲν ὑπάρχει πλέον. — Ἀλλ'
ὡ Ζάκυνθε νησιδίων μικρὸν πλην ἐνδοξόν σὺ διὰ τῆς μυ-
σμικῆς ψευδοφροσύνης σου ἀριδιήλως ἔδειξας πόσον τὸν ἀεί-
μνηστον Πέτρον ἐτίμας! Καὶ ὅσαυτε θέλεις παύσαι ἀπὸ
τοῦ νὰ διαβουλλῆς τοῦ προσβλεσθέντος σου τέκνου τῆς
χάριτας, ἕως οὗ αἱ φωταυγῆς τοῦ ἡλίου ἀκτίνες χρυ-
σόνουν τὸ ἀνοφθόν σου ἔδρασε, τὸ δὲ γρηγορώτερον πρὸς
τῆς Σελήνης διαγέται εἰς τὸν εὐκαρπὸν κόλπον σου!

τέρας γλώσσης ἀντικείμενον, γλώσσα, ὡ Κύριοι,
τῆς ὁποίας τὴν καθιέρωσιν μᾶς ὑπεσχέθητε. Ῥί-
ψατε λοιπὸν, παρακαλῶ, ἐν βλέμμα καὶ ἐπὶ τὰς
ὀέλτους τῶν νόμων μας (1) ἐνθυμήθητε τὰς δικη-
γορικὰς, νομοθετικὰς ἢ βουλευτικὰς διαφυλονεικήσεις
καὶ παντοῦ θέλετε ἰδεῖ καὶ ἀκούσει γλώσσαν ξένην
τουτέστι ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἡ ἀριστοκρατικὴ Φενάκη,
ἐκ τῶν παραλίω τῆς Ἀδριατικῆς πρὸ χρόνων εἰ-

(1) Λυπηρὸν νὰ διοικῆται ὁποιοσδήποτε λαὸς μὲ νό-
μους ἐκθεμένους εἰς γλώσσαν δι' αὐτὸν ξένην καὶ ἀκα-
τάληπτον! Εἶπατέ μοι μὲ ποῖαν συνειδητὴν δύναται τις
νὰ ἐπιθέσῃ εἰς τὸν ἀγνωστὸν τοὺς νόμους, ἀλλ' ἀμαρ-
τήσαντα πολίτην, τὴν λέξιν ἐροχῆς; μὲ ποῖαν καρδίαν
νὰ καθυποβάλλῃ αὐτὸν εἰς ποινῶν, εἰς φυλάκισιν, εἰς θά-
νατον; — Οὐχὶ δὲ ὀλιγώτερον λυπηρὸν εἶναι καὶ τὸ
ἀναριθμητὸν πλῆθος τῶν νόμων, ὡς μὴ δυναμένων τῶν
πολιτῶν νὰ ἐνθυμῶνται αὐτοὺς. — Οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρό-
γονοὶ πρὸ τῆς τέχνης τοῦ γράφειν, μανθάνοντες ἀπὸ
μνήμης τοὺς ὀλίγους νόμους τῶν, ἐμελεῶδον καὶ ἐτρα-
γῶδον ὡς ἄσματα. — Ὄθεν ἡ πλῆθος τῶν νόμων, κατὰ
τὸν Ἰσοκράτην, δεικνύει ὅτι αἱ πόλεις κυβερνῶνται κα-
κῶς. « Ἐπεὶ τάγε τὰ πλῆθη καὶ τὰς ἀκριθείας τῶν νό-
μων σημεῖον εἶναι τοῦ κακῶς οἰκείσθαι τὴν πόλιν
αὐτὴν ἐμφράγματα γὰρ αὐτοὺς ποιουμένους τῶν ἀμαρ-
τημάτων, πολλοὺς τίθεσθαι τοὺς νόμους ἀναγκάζεσθαι.
Δεῖν δὲ τοὺς εὖ πολιτευομένους οὐ τὰς στοὰς ἐμπι-
πλάναι γραμμῶν, ἀλλ' ἐν ταῖς ψυχαῖς ἔχειν τὸ δι-
κσιον. Ἀρσιοπ. » — Καὶ ἡ πλῆθος αὐτῆ τῶν νόμων
γεννᾶται ἀπὸ τὴν σιγνὴν τροποποίησιν κατὰ τὸ δοκοῦν
τοῦ νομοθέτου, τροποποιήσιν καὶ μεταβολὴ ἡ ὁποία
κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἀδυνατεῖ τὴν ἰσχνὴν αὐτῶν. « Τοῦ-
το δ' οὐ γίνεται εἰμὴ διὰ χρόνου πλῆθος ὥστε τὸ
ῤαδίως μεταβάλλειν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων νόμων εἰς
ἑτέρους νόμους καινοὺς, ἀσθενῆ ποιεῖν ἐστὶ τὴν τοῦ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΣ Βιβλ. II. § 5. Εὐτυχῆς λοιπὸν ἡ
ΔΗΜΟΣΕΡΓΕΙΑΤΙΚὴ ἔργασίονος ὀλίγους, καθαρὸς καὶ εὐ-
ΜΟΥΣΕΙΟΠΛΕΘΟΥΡΙΟΥ

σήγαγε. Τί λέγω !! ἐκείνην, τὴν ὁποίαν εἰσέτε
τινὲς, προκρίνοντας τῆς ἡμετέρας, παροτρύνουσι
πολλοὺς ὅπως σπουδάζωσιν.

Ἄλλ' ἕως πότε θέλει κατακαίει ἡμᾶς ἡ φθο-
ροποιὰ αὐτῆ γὰγγραινα; Οἱ ὁμομήτριοι Ἀδελφοί
ἡμῶν, ἅμα τὸν αὐχένα ἀπὸ τὸν πολυχρόνιον τοῦ
Ἰσμαήλ ζυγὸν ἠλευθέρωσαν, καὶ ἀντὶ τῆς ἡμισελή-
νου ὁ Νικητήριος Σταυρὸς ἐπὶ τῶν φρουρίων τῆς
πατρίδας Γῆς ἐκυμάτισεν, ἀμέσως ὁμοῦ μὲ τὰς
ἀλύσεις ἀπετείναν καὶ ὅσα Τουρκικὰ λείψανα ἐπὶ
τῆς δουλείας εἰσαχθέντα ἡμαύρονων τὴν καταγω-
γὴν των, μεθ' ὧν καὶ ἡ ἀναμιχθεῖσα γλῶσσα των.
Δανεισθέντες δὲ λέξεις καὶ σχήματα ἀπὸ τὴν βα-
θύπλουτον τῆς Νεοελληνικῆς Μητέρα, ἥτις τοὺς
Θησαυροὺς κεκρυμμένους εἶχεν ἐπὶ τῶν ὀρέων τοῦ
Παρνασσοῦ καὶ Ἐλικῶνος, ἐμόρφωσαν τὴν λιγυ-
ρὰν, τὴν εὐρυθμον, τὴν γλαφυρὰν τοῦ ἔθνους μας
γλῶσσαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκθέτονται σήμερον το-
σαῦτα νέων Ἑλλήνων συγγράμματα. — Δι' αὐτῆς
οἱ ἐπ' ἀμβωνος ψυχοσωτήριοι λόγοι κηρύττονται.
— Δι' αὐτῆς οἱ ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐπὶ τοῦ βουλευ-
τικοῦ βήματος λόγοι ἀντιβροντοῦν. — Δι' αὐτῆς οἱ
ἐθνικοὶ ὕμνοι καὶ τὰ ἄσματα τῶν νέων ποιη-
τῶν μας ἐκθέτονται — Δι' αὐτῆς τέλος πάντων αἱ
τοσαῦται φιλολογικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἐφημερίδες τοῦ
ὄλου ἔθνους ἡμῶν ἐκδίδονται, ἐν αἷς πόσῃν εὐροίαν
λόγου δὲν ἀπαντῶμεν; πόσῃν ἔξοχον φαντασίαν
δὲν εὐρίσκομεν; πόσας λαμπρὰς ἰδέας καὶ ὠρίμους
κρίσεις δὲν ἀναγινώσκομεν; Ἡμεῖς δὲ καὶ τοὶ τῆς
αὐτῆς πατρίδος καὶ Θρησκείας τέκνα ὄντες, ὡς ἀ-
γνωσὺντες ὅτι εἰς αὐτὴν μετεφράσθη πρῶτον ἡ
Βίβλος τῆς Ζωῆς, ὅτι συνετέθη πρωτοτύπως ἡ οὐ-
ράνιος ἠθικὴ τοῦ Εὐαγγελίου, ὅτι εἰς αὐτὴν ὁ
Δημοσθένης καὶ ὁ Παῦλος, ὁ Πλάτων καὶ ὁ Βασι-
λειος τὰ χρυσοεπὴ συγγράμματά των ἐξέδωκαν,
ἡμεῖς οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν, ἐμψυχόντες γλῶσσαν

ἕξνην ὡς ψυχὴν τῆς κοινωνίας μας, παρημελήσα-
μεν τὴν πατρίαν, τὸ μόνον σύμβολον τῆς γνη-
σίας καταγωγῆς μας.

Ἐκ τούτου μὲ δακρυρρόους ὀφθαλμοὺς καὶ πάλ-
λουσαν καρδίαν, δράττων τὴν περίστασιν, κινουμαι,
ὄλαις δυνάμεσι νὰ ἀντιχίσω πρὸς ἅπασαν τὴν Ἰό-
νιον Νεολαίαν, ὅτι καιρὸς εἶναι πλέον ἅπαξ ἀπιν-
τες νὰ ἐνηγκαλισθῶμεν τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν
τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, καὶ διατρέξωμεν τῶν
φῶτων αὐτῆς τὸ εὐρύτατον στάδιον. (1). Ὡς δυνα-

(1) Διὰ δὲ τοὺς μέλλοντας διατρέξει τὸ λευτικὸν
στάδιον, πόση ἡ ἀνάγκη τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης!! Αἱ
ἄγιοι Γραφεῖ, τὰ ἀθάνατα συγγράμματα τῶν ἱερῶν πα-
τέρων, αἱ ψυχοσωτήριοι διδασκαλίαι των, τὰ πάντα εἰς
τὴν γλῶσσαν ταύτην εἰσὶν ἐκθεμένα. Ὅθεν πῶς θέλω-
σιν ἐξαντλεῖ τὰ σωτηριῶδη αὐτῶν νάματα καὶ ποτίζω-
σι τὰ διψαλέα πρόβατα τοῦ ποιμνίου; πῶς θέλωσιν
ἀποστομοῦνται τὰ τῶν αἰρετικῶν στόματα καὶ θέλωσι
διώκει μακρὰν τοὺς αἰμοσταγεῖς λύκους; « Οἱ καλῶς
προσετώτες προσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μά-
λιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. Α. Τιμοθ.
ε. 17. » Ἀλλὰ ποῦ διδασκαλίᾳ ἄνευ Ἑλληνικῆς γλώσ-
σης, ἄνευ παιδείας, ἄνευ φωτισμοῦ; « Ἡ νύξ προέκοψεν
ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν » καὶ ἡ ἀμάθεια δῦει καὶ ἡ παι-
δεία ἀνατέλλει. Ἐγχαίρισατε λοιπὸν, Κύριοι, εἰς αὐτοὺς
τὰ μέσα τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, ὅπως δι' αὐτῆς μάθω-
σι πόσον μέγα, πόσον ὑψηλὸν, πόσον οὐράνιον τὸ τοῦ
ἱερέως ὑπόργημα, μελετῶντες ἂν οὐχὶ ἄλλο, τοῦλά-
χιστον τὰς δύο πρὸς Τιμόθεον καὶ πρὸς Τίτον ἐπιστο-
λάς τοῦ Ἀποσ. Παύλου περὶ τῶν ὁποίων ὁ ἱερὸς Αὐ-
γουστῖνος λέγει: « Has tres apostolicas epistolas ante
oculos habere debet, cui est in ecclesia doctoris
persona imposita (apud Fabric.) τουτέστι· Ταῦτας
τὰς τρεῖς ἀποστολικὰς ἐπιστολάς πρὸ ὀφθαλμῶν πρέ-
πει νὰ ἔχη, ὅστις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν φέρει πρόσωπον
διδασκαλικόν. » Ἐπεὶ δὲ ἀπὸ τούτου θέλομεν πραγματευθῆ
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ Τῆς ΒΙΒΛΟΥ ΤῶΝ ΕΠΙΣΤΟΛῶΝ ΤῶΝ ΤΡΙῶΝ
ΜΟΥΣΕΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΝ.

μένη να αποκαταστήση ἡμᾶς ὠφελίμους εἰς τὴν πατρίδα, (1) χρησίμους εἰς τὴν κοινωίαν καὶ διὰ τῆς ὑπερανθρώπου αὐτῆς δυνάμεως νὰ ποιήσῃ ἕκαστον ἡμῶν ἀληθῶς ἄνθρωπον. Τὰ φῶτα αὐτῆς χειραγωγούσιν ἡμᾶς εἰς τῆς ἀληθείας τὸ καθαρώτατον φῶς, γεννοῦν εἰς τὰς καρδίας τὸν ἱερὸν ἔρωτα τῆς πίστεως καὶ πατρίδος, καὶ τέλος φέρουν ἡμᾶς ἀπὸ τὴν νεπιώδη εἰς τὴν ἀνδρικήν ἡλικίαν μας. — Ἡ παιδεία ἐδόξασε τὴν κοινὴν πατρίδα ἡμῶν Ἑλλάδα, παιδεία ἦτις ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς πολιούχου Ἀθηνᾶς ἐθεοποιήθη, ὡς ὑψώσασα τὸ ἐθνικὸν τοῦ Ἑλληνος ὄνομα, ὅπερ καὶ ἐσεβάσθη πάντοτε ἀπὸ τοὺς Σοφοὺς τῆς Εὐρώπης· διότι ἐνδομύχως ἠσθάνοντο, ὅτι δὲν ἤθελον φθάσει ποτὲ εἰς τὸν βαθμὸν τῆς σοφίας των, ἀν δὲν ἤθελον προὔπάρξιν οἱ μεγαλοφυεῖς νόες τῶν Ἑλλήνων. — Καὶ τῶ ὄντι, τίς διαιώνισε καὶ ἀπεκατέστησεν ἀνεξάλειπτα καθ' ὅλα τὰ πεπολιτευμένα μέρη τῆς ὑδρογείου σφαίρας μας τὰ ὀνόματα τοῦ Σωκράτους, τοῦ Δημοσθένους, τοῦ Ἀρχιμήδου, τοῦ Ἱπποκράτους, αὐτοῦ τοῦ σοφοῦ παρατηρητοῦ τῆς ἀνθρωπίνου φύσεως καὶ τοσούτων ἄλλων ἐνδόξων προγόνων μας, εἰμὴ τὰ διαυγῆ φῶτα τῆς σοφίας των, αἱ ἀκτίνες τῆς ὁποίας θερμαίνουσι καὶ σήμερον καθὲ ἐραστὴν τῆς παιδείας;

Ἡ παιδεία λοιπὸν, ὡ Ἀντιπρόσωποι, καὶ ὑπὸ

(1) Ὁ Σωκράτης ὁ Κύριος, ἀντιπρόσωπος Κερκύρας, λέγει διὰ τῆς Πολιτικῆς Ἀξιοπαραδειγματίστου Ὁμολογίας του, καταχωρηθείσης εἰς τὴν Πατρίδα. « Ἀπαίτεται εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ καλέξωσι βουλευτικὴν ἔδραν, καθαρὸν αἶσθημα πατριωτισμοῦ, ἰκανότης καὶ μεγίστη φρόνησις. » Ἄλλ' ὅλα ταῦτα ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία τὰ ἐμφυτεύει. « Ὁ δὲ πατριωτισμὸς λέγει ὁ Κύρ. Βάμβας εἶναι ζῆλος ἐνθερμὸς διὰ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, ἀπὸ τὸν ὅποιον ζῆλον ἐμφυγχόμενοι οἱ πολῖται, συνεισφέρουσιν ὅ,τι δύνανται ἕκαστος. » Ἠθικ.

τὴν γενικωτέραν ἐποψίν θεωρουμένη, ὡς εὐδαιμονούσα τὸν ἄνθρωπον κατὰ τὸ περιορισμένον τῆς ζωῆς του διάστημα, ὡς καλλιεργούσα τὸ λογικὸν καὶ μεταφέρουσα αὐτὸν ἐκ τῆς κτηνώδους εἰς τὴν ἀναλλοίωτον τῆς ἡθικῆς κατάστασιν, ὀφείλει νὰ ἦναι τὸ μόνον ἀδιάσειστον θεμέλιον τῆς οἰκοδομῆς σας, πρὸς ἐπιστήοιξιν τῆς ὁποίας πρέπει πάντοτε ἀφειδῶς καὶ μετὰ πόνου νὰ ἐνεργήσητε καὶ ἀγωνισθῆτε, ὡς μὴ δυναμένων τῶν δυνατῶν τὰ μέσα νὰ καταπιέσωσιν, οὔτε τὸ μέταλλον τοῦ χρυσοῦ νὰ ἀφαιρήσῃ, οὔτε τῶν κατηγορῶν οἱ λόγοι νὰ ἀμαυρώσωσιν. Εἶναι τέλος τὸ ἀσφαλέςτατον κτήμα, ὅπερ ἂν ἀληθῶς εἰς ἡμᾶς ἐγχειρίσητε δὲν θίλει πλέον μᾶς τὸ ἀφαρπάσει οὐδεὶς, ἀλλὰ μετ' αὐτοῦ θέλομεν ἀποχαιρετήσῃ τὸν κόσμον διότι δὲν φθίρεται ὡς ὁ πλοῦτος, δὲν ἐξασθενεῖται ὡς ἡ δύναμις, δὲν χάνεται ὡς ἡ ωραιότης, μᾶλλον δὲ καταλαμβάνει τῶν ὁπαδῶν τῆς τῆς κεφαλᾶς καὶ διαικονίζει τὰ ὀνόματα αὐτὸν ὡς καὶ μετὰ θάνατον.

Ὅσηδήποτε ὁμως καὶ ἂν ἦναι ἡ διαδοθησομένη παρ' ὑμῶν παιδεία, λέγω πάλιν, ὅτι μικρὸς θέλει εἶσθαι ὁ πρὸς τὴν πατρίδα ἔρνος, ἀγνωοῦντες τὴν προγονικὴν ἡμῶν γλῶσσαν. — Ἡδυνάμην νὰ ἐκτανθῶ ὡς πρὸς τοῦτο· ἀλλὰ φοβοῦμαι μὴ ἀκουσίως πέσω εἰς τῆς ἀδολεσχίας τὸ βάραθρον. Διότι ἄξιος γέλωτος ἦθελον εἶσθαι, ἀνατρέχων εἰς ἐπιχειρήματα πρὸς ἀπόδειξιν τούτου, ἐνῶ καὶ τοῦ ἡλίου λαμπρότερον παρὰ πᾶσιν ὁμολογεῖται. Κρημνίσατε λοιπὸν ὅσον τάχιστα τὰ ἐμφράγματα τῆς σπουδῆς, ἐκβάλλετε τὰ δρύφακτα ἀπὸ τὴν παιδείαν εἰδὲ ἀφαιρέσατε ἀπὸ αὐτὴν καὶ τὴν λέξιν δημόσιος. (1)

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ Ὁ δὲ δυνάμει νὰ ὀνομάσωμεν τὴν παιδείαν εἰς ΔΗΜΟΣΙΑΝ ΚΑΙ ΠΡΙΒΑΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑΝ public, ἔταν οἱ μαθηταὶ ὁ ΜΟΥΣΕΙΟΝ Αἰθουρίδην μαθηταὶ εἰς μαθηταὶ μισθόν;

Τὰ σχολεῖα σας λοιπὸν ὡς προεῖπον, ἔστωσαν τοιαῦτα, ὥστε νὰ ἐγχειρίζωσιν εἰς τὴν πατρίδα, νέους ἱκανοὺς νὰ ἀκούσωσι μαθήματα Πανεπιστημίου, καὶ μάλιστα ἐκείνου τῆς Ἑλλάδος. (1) Διότι τὸ βρέφος τότε ἔχει ἀνάγκη τροφῆς ὅταν ἡ μήτηρ στεροῖται γάλακτος. Ἡ γνησία ὁμῶς μήτηρ ἡμῶν Ἑλλάς, ἀνοικτὰς ἔχουσα τὰς φιλοσόφους ἀγκάλας καὶ τοὺς μαστοὺς πλήρεις φιλοσοφικοῦ καὶ Ὁρησκευτικοῦ γάλακτος προσκαλεῖ τὰ μέχρι τοῦδε ὑπ' ἀνάγκης ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀνατρεφόμενα τέκνα τῆς, ὅπως θηλάζωμεν τοῦλάχιστον τὰ πρῶτα μαθήματα τοῦ ἐθνισμοῦ μας. Δὲν ἐπαρκεῖ λοιπὸν δι' ἡμᾶς γυμνὴ ἢ παιδεία, δὲν φθάνει νὰ κυκλοφορῇ εἰς τὰς φλέβιας μας τὸ Ἑλληνικὸν αἷμα, ἀλλὰ καὶ ἐμφυτευμένα νὰ ἔχωμεν εἰς τὰς καρδίας τὰ τῶν

(1) Ὁ Κύριος Τίερ εἰς τὸ περὶ ἰδιοκτησίας πόνηιά του λέγει « Ἄλλ' ἡ ἀνατροφή τοῦ ἀθρώπου εἶναι ἰσό- » βιος — τὸ ὄν αὐτὸ τὸ ἰσχυρὸν, τὸ μακροβιώτερον τοῦ » πλείστου μέρου; τῶν ζώων, τὸ προωρισμένον νὰ γείνη » Νεύτων, Ρασίν, Βολταίρ ἢ Ναπολέον, ἀφοῦ ἀπογα- » λακτισθῆ, μόλις ἠμπορεῖ νὰ περιπατήσῃ ἂν τὸ ἀρή- » στες μόνον, σκύλος ἠμπορεῖ νὰ τὸ ρίψῃ, ἵππος νὰ τὸ » καταπατήσῃ, καὶ ὅταν ἀλόμη ἠμπορέσῃ νὰ τρώγῃ, » νὰ περιπατή, ἢ ἀποφύγῃ τὰ ἐπικίνδυνα προσκόμ- » ματα, πάλιν καὶ τότε δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζήσῃ εἰς τὸ » μέσον τῆς κοινωνίας ταύτης, . . . Πρέπει λοιπὸν ὁ » πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ νὰ κροθήσουν δι' αὐτὸ τὴν τρο- » φὴν καὶ ἔπειτα, ἐπειδὴ εἶναι ὄν νοητικόν, πρέπει ἢ » ἀναπτύξουν τὴν νοητικὴν του δυνάμιν, νὰ τὴν καλλιερ- » γήσωσιν, νὰ τὴν ὑψώσωσιν εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἐπαγγελ- » ματός του, τοῦ ἔθνους του τοῦ αἰῶνος του.» — Ἄλλ' ὦ Κύριε Τίερ, πολλοὶ καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἔθνους τῶν γινώσκουσιν, καὶ τὸ σοβαρὸν τοῦ αἰῶνος καταλαμβάνουσιν — ἀλλ' οἱ ἀτυχεῖς ὁμῶς γινέσκονται νὰ πράξωσιν, ὅταν δὲν εὐρίσκωσι τὰ κατάλληλα μέσα διὰ τὴν νοητικὴν ἀνα- » πύξιν καὶ καλλιέργειαν τῶν τέκνων των;

προγόνων μας αἰσθημῆτα, τὰ ὅποια διδάσκονται ἀπὸ τῶ ἀθάνατα συγγράμματά των. (1)

Ὡς πρὸς τοῦτο δὲ πολλοὶ ἠθέλον εἰπεῖν, ὅτι δύναται νὰ ἐξαντλησῶσιν αὐτὰ ἀπὸ τὰς διαφόρους μεταφράσεις. Δὲν ἐναντιοῦμαι, πλὴν ἐρωτῶ (ἐκτός ὅπου καὶ αὐτῶν τῶν γεωμετρικῶν ἀποδείξεων ἀληθέστερον εἶναι, ὅτι αἱ μεταφράσεις στεροῦνται πάντοτε τοῦ φυσικοῦ κάλλους τῶν πρωτοτύπων), νομίζετε ὀρθόν, ἡμεῖς τὰ τέκνα ἐκείνων, οἵτινες φιλοστόργως κοπιάσαντες ἐξέθεσαν αὐτὰ, διὰ νὰ μανθάνωμεν τὰς πατρικὰς τῶν συμβουλὰς καὶ ἠθικὰς διδασκαλίας, νὰ τὰς ἀνιχνεύωμεν εἰς ἀλλοεθνεῖς διαλέκτους, καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἐνδοξον γλῶσσαν τῶν Μουσῶν, εἰς τὴν ὑψιβρέμονα γλῶσσαν τοῦ Ὀλύμπου!

Πρὸς Θεοῦ, ἂς παύσωσι τέλος πάντων τὰ πεπαλαιωμένα ἤδη, ἀντεθνικὰ καὶ ὀπισθοδρομικὰ σοφίσματα, καὶ ἐν τῶν πρωτίστων βουλευτικῶν βημάτων σας ἔστω ἡ φιλολογικὴ ἐκπαίδευσις καὶ συνάμα καθιέρωσις τῆς ἡμετέρας γλώσσης (2). Αὕτη θέλει ἀνα-

(1) Καὶ ἰδοὺ ὅποια εἰσι τῶν ἡμετέρων προγόνων τὰ φρονήματα « Μιὰς μητρὸς πάντες ἀδελφοὶ φόντες οὐκ » ἀξιοῦμεν δούλοι οὐδὲ δεσπόται ἀλλήλων εἶναι· ἀλλ' ἡ » ἰσογονία ἡμᾶς ἢ κατὰ φύσιν ἰσωνομίαν ἀναγκάζει » ζητεῖν κατὰ νόμον καὶ μηδενὶ ἄλλῳ ὑπεῖκειν ἀλλή- » λοις· ἢ ἀρετῆς δόξῃ καὶ φρονήσεως.» Πλάτων.

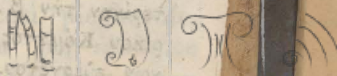
(2) Ἡ Ἰόνιος Κυβέρνησις πολλάκις ἐπέσπισε νὰ βληθῇ εἰς ἐνέργειαν ἡ Νεοελληνικὴ γλῶσσα καθ' ὅλα τὰ δημόσια καταστήματα — Μάλιστα εἰς τὸν 335 ἀριθμὸν τῆς ἐφημερίδος τῆς Gazzetta degli Stati Uniti delle Isole Jonie, τοῦ 1824 ἔτους, δύναται μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔκκειναι τὸ ἑξῆς — « Quello però che deve » essere la lingua nazionale di vera gioja si è » che la lingua nazionale moderna bella e legittima » figlia di una impareggiabile madre sarebbe il

της ἀπικειμένης ἐπε-
 σοῦ καὶ διαλυθῆ τὸ πᾶσι παιδεύειν τοῦ ἱεροῦ
 μελήθητε κατ' εὐθείαν ἢ μέγα μέρος ἐξέρτα-
 Κλήρου, ἐκ τοῦ ὁποῦσδήποτε ἀντιπροσωπεύεται
 ταὶ ἢ βελτίωσις τῆς καλλιέργειας γενικῶς
 κοινωνίας, καὶ τότε τῆς Νεολογίας μας, ἢ Πατρὶς
 αἱ Ἑλληνικαὶ ψυχὰς ἀνθροῦσιν ἀνθὴ καὶ ῥόδα θε-
 ῶ ἀντιπροσώπων ἀραντίνους καὶ αἰώνιους στεφά-
 λαι πλέξει τοῦ ἀίρετε!

Ἐν Ἰωνῶ τῇ 1 Μαρτίου 1850.

Ὁ πρὸς Θεὸν ἀγγέλλομαι Σας

Ν. Καλαμῆ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ